

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9Co/60/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4119208707
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ingrid Radošická Vallová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2022:4119208707.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Ingrid Radošickej Vallovej a členiek senátu JUDr. Kataríny Marčekovej a Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovej, v spore žalobkyne: Q. X., nar. XX. XX. XXXX, bytom K. W. XXX, zastúpená advokátskou kanceláriou: Peter Farkaš, advokátska kancelária spol. s r. o., so sídlom Prešov, Puškinova 16, IČO: 36 855 928, proti žalovaným: 1. X. O., nar. XX. XX. XXXX, bytom K., I. XXX/XX, 2. S. O., nar. XX. XX. XXXX, bytom K., I. XXX/XX, 3. I. V., nar. XX. XX. XXXX, bytom K., Y. XXX/XX, 4. H.. P. V., nar. XX. XX. XXXX, bytom K., Y. XXX/XX, všetci žalovaní zastúpení JUDr. Kamilom Bereseckým, advokátom, so sídlom Nitra, Farská 33, o určenie neplatnosti právneho úkonu a vlastníckeho práva, o odvolaní žalobkyne proti uzneseniu Okresného súdu Nitra zo dňa 8. marca 2022 č. k. 10C/63/2019-313 vo výroku o nároku na náhradu trov konania takto

rozhodol:

I. Odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie v jeho napadnutom výroku, ktorým bola žalovaným v 1. až 4. rade priznaná proti žalobkyňi náhrada trov konania v rozsahu 100% (I.) p o t v r d z u j e .

II. Žalovaným v 1. až 4. rade priznáva proti žalobkyňi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie konanie o určenie neplatnosti Kúpnej zmluvy zo dňa 18. 05. 2015 a o určenie vlastníckeho práva zastavil a o trovách konania rozhodol tak, že žalovaným v 1. až 4. rade priznal proti žalobkyňi náhradu trov konania v rozsahu 100%.

1.1. Svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na ust. § 144, § 145 ods. 1, § 146 ods. 1, § 162 ods. 1, § 256 ods. 1, § 257 a § 262 ods. 2 CSP.

1.2. Žalobkyňa po tom, čo odvolací súd zrušil predchádzajúci rozsudok súdu prvej inštancie uznesením zo dňa 30. 09. 2021 č. k. 9Co/102/2020-256 a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, následne vzala celú žalobu späť a žiadala, aby súd prihliadol na uznesenie odvolacieho súdu a navrhla vo vzťahu k rozhodnutiu o náhrade trov konania využiť ust. § 257 CSP. Keďže žalobkyňa vzala žalobu v celom rozsahu späť podľa § 144 CSP a žalovaní so späťvzatím žaloby súhlasili, súd konanie podľa § 145 ods. 1 CSP zastavil.

1.3. Žalobkyňa nevzala žalobu späť pre správanie žalovaných, a preto platí, že zavinila zastavenie konania v celom rozsahu. Na jej zavinenie nemá vplyv zrušenie rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolacím súdom, a to ani z dôvodov, pre ktoré bolo rozhodnutie zrušené, pretože táto skutočnosť môže mať vplyv iba pri posudzovaní účelnosti úkonov žalovaných v odvolacom konaní, ktorú bude hodnotiť vyšší súdny úradník pri rozhodovaní o výške náhrady trov konania po právoplatnosti tohto uznesenia. Výnimku zo zodpovednosti za zavinenie na zastavení konania podľa § 256 ods. 1 CSP je ust. § 257 CSP, a preto súd skúmal, či neexistujú nejaké dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by žalovaným nárok na náhradu trov konania nemal priznať. Dôvody hodné osobitného zreteľa sa môžu týkať sociálnej

situácie strán sporu, predmetu sporu a do úvahy treba brať tiež okolnosti, ktoré viedli k uplatneniu nároku a prihliadnuť i na postoj strán v konaní. Súd však žiadne také dôvody nezistil, ani ich žalobkyňa netvrdila. Skutočnosť, že rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo zrušené, na čo poukazovala žalobkyňa, nie je dôvodom hodným osobitného zreteľa. Súd preto priznal žalovaným podľa § 256 ods. 1 CSP náhradu trov konania voči žalobkyni v rozsahu 100%. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti uznesenia samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník podľa § 262 ods. 2 CSP.

2. Uznesenie súdu prvej inštancie v jeho druhom výroku o nároku na náhradu trov konania napadla v zákonnej lehote odvolaním žalobkyňa, ktorá sa domáhala jeho zmeny tak, že žiadna zo strán sporu nemá nárok na náhradu trov konania, alternatívne sa domáhala zrušenia napadnutého uznesenia a vrátenia veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Zároveň namietala, že súd prvej inštancie nerozhodol o vrátení súdneho poplatku.

2.1. Namietala, že súd prvej inštancie vo vzťahu k náhrade trov konania nerozhodol správne, nakoľko na daný skutkový stav aplikoval nesprávne zákonné ustanovenie, resp. rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázala na uznesenie KS v Nitre sp. zn. 9Co/102/2020 zo dňa 30. 09. 2021, na ktoré mal súd prvej inštancie prihliadať pri náhrade trov konania ako na dôvod hodný osobitného zreteľa. Odvolací súd v uvedenom uznesení vyslovil, že tam špecifikovaným postupom súdu prvej inštancie boli porušené jej práva, t. j. nesprávnym procesným postupom jej bolo znemožnené, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pokiaľ by súd prvej inštancie postupoval zákonne, mohla procesne konať bezodkladne na základe predbežného právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie na predbežnom prejednaní sporu. Poukázala na ust. § 257 CSP, v zmysle ktorého výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

2.2. O vrátení súdneho poplatku zo žaloby súd prvej inštancie nerozhodol z dôvodu, že vzala žalobu späť po prvom pojednávaní. Poukázala na ust. § 168 ods. 1 CSP, ako aj na § 11 ods. 3 Zákona o súdnych poplatkoch, pričom zdôraznila, že aj z logických dôvodov, kedy práve predbežné prejednanie sporu má slúžiť na predbežné právne posúdenie veci súdom a zefektívnenie sporu, na základe ktorého procesné strany, najmä žalujúca strana, zväží ďalšie procesné postupy vo veci, nemožno aplikovať ako prípad vrátenia súdneho poplatku pri späťvzati žaloby pred prvým pojednávaním.

3. Súd prvej inštancie uznesením zo dňa 11. apríla 2022 č. k. 10C/63/2019-322 žalobkyni vrátil súdny poplatok vo výške 92,30 eura prostredníctvom Slovenskej pošty, a. s. do 30 dní odo dňa doručenia podpisu právoplatného uznesenia. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 26. 04. 2022.

4. K podanému odvolaniu žalobkyne sa vyjadrili žalovaní, ktorí navrhli uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdiť a žiadali priznať náhradu trov odvolacieho konania. Sú toho názoru, že súd prvej inštancie vo veci rozhodol v súlade so zákonom o dôvodnosti aplikácie § 257 CSP, teda o možnosti výnimočného nepriznania náhrady trov konania z dôvodov hodných osobitného zreteľa, sú toho názoru, že takýto dôvod v konaní nie je daný. Pokiaľ žalobkyňa poukazuje na to, že skutkový dôvod, o ktorý opiera svoje odvolanie, by vznikol až momentom rozhodovania na odvolacom súde. Zo súdnej praxe vyplýva, že dôvod hodný osobitného zreteľa môže byť daný s prihliadnutím na osobné pomery účastníka alebo na okolnosti prípadu. Osobnými pomermi žalobkyňa neargumentuje, domnievajú sa, že ani okolnosti prípadu - v prejednávanej veci neposkytujú dôvodný záver, že by došlo k existencii hodného osobitného zreteľa. Sú toho názoru, že súd prvej inštancie vo veci rozhodol na základe dostatočne zistených skutkových okolností v súlade s príslušnými právnymi predpismi.

5. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd v zmysle ust. § 34 CSP preskúmal uznesenie súdu prvej inštancie v jeho napadnutom výroku (II.), ktorým žalovaným v 1. až 4. rade priznal voči žalobkyni náhradu trov konania v rozsahu 100% a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné a uznesenie súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutom výroku (II.) ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdiť.

6. Podľa § 387 odsek 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

7. Podľa § 251 CSP trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

7.1. Podľa § 255 odsek 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

7.2. Podľa § 256 odsek 1 CSP, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

7.3. Podľa § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

8. Náhrada trov konania plní vo vzťahu k sporovým stranám tri základné funkcie. Predovšetkým ide o funkciu kompenzačnú, ktorá vyplýva už zo skutočnosti, že trovy konania sa strane nahrádzajú. Ide o prejav tradičného princípu, podľa ktorého tomu, kto je v práve, nemôže byť vedenie sporu na škodu. Súčasne možno pri náhrade trov konania vnímať aj prvky preventívnej funkcie, keďže nevyhnutnosť vzniku trov každého sporového konania do určitej miery preventívne pôsobí proti svojvoľnému a šikanóznemu uplatňovaniu alebo bráneniu domnelých subjektívnych práv na súde. Za trovy konania môžu byť považované iba také výdavky, ktoré sú preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené, ak vznikli v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva. Medzi konkrétnym výdavkom a legitímnym procesným cieľom musí byť priamy vzťah odôvodnenosti, tzn. výdavok bol vyvolaný a následne vynaložený z dôvodu, ktorý možno objektívne považovať za nevyhnutnosť alebo za všeobecne akceptovateľnú potrebu v súvislosti s vedením sporu.

9. Vychádzajúc z dikcie ust. § 255 CSP, je zrejmé, že občiansko-právne (sporové) konanie je ovládané zásadou zodpovednosti za výsledok konania, podľa ktorej účastník, ktorý mal v sporovom konaní plný úspech, má právo na náhradu všetkých trov konania vynaložených na účelne uplatňovanie alebo bránenie svojho práva. Podstata povinnosti hradiť trovy konania spočíva v tom, že súd zaviazá jednu stranu konania nahradiť druhej strane konania (protistrane) buď celkom alebo sčasti trovy konania, ktoré v priebehu konania táto druhá strana už zaplatila. Zásada úspechu v spore sa premieta v ust. § 255 CSP ako základné kritérium priznania náhrady trov konania, pričom úspech vo veci súd vždy skúma, čo do právneho základu veci a čo do výšky priznaného nároku. Zásada úspechu vo veci sa uplatní tak, že neúspešná strana sporu je povinná nahradiť v spore úspešnej strane trovy konania, ktoré úspešnej strane vznikli. Procesný úspech sa určuje vo vzťahu k predmetu sporu úspechom v spore, pričom plný úspech v spore sa zisťuje porovnaním žalobnej žiadosti (petitu) a výroku, ktorým sa rozhodlo vo veci samej.

10. V zmysle § 256 ods. 1 CSP, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

Ustanovenie § 256 odsek 1 CSP o náhrade trov konania Civilného sporového poriadku platí pre každé konanie bez ohľadu na to, z akého dôvodu bolo zastavené, ak už vznikol procesno-právny vzťah medzi súdom a oboma stranami sporu a medzi stranami sporu navzájom. Zásada zodpovednosti za zavinenie je inštitútom procesného práva, a preto rozhodujúcimi skutočnosťami na posúdenie tejto zodpovednosti sú tie, ktoré vznikli po začatí konania. K zastaveniu konania môže dôjsť napr. z dôvodu späťvzatia žaloby, z dôvodu neodstrániteľného nedostatku podmienky konania, z dôvodu odstrániteľného nedostatku podmienky konania, ktorý sa nepodarilo odstrániť. Zavinenie môže existovať na strane žalobcu, aj na strane žalovaného.

10.1. Pri posudzovaní nároku na náhradu trov konania podľa ust. § 256 ods. 1 CSP je súd povinný vždy skúmať, či niektorá zo strán zavinila, že sa konanie muselo zastaviť. Na strane žalobcu existuje procesné zavinenie napr. ak podal žalobu vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdu, alebo podal žalobu, hoci existovala prekážka rei iudicatae alebo prekážka litispendencie, alebo ak bez dôvodu vzal žalobu späť a pod. Pokiaľ ide o správanie žalovaného, potom musí ísť výlučne o správanie samotného žalovaného, nie o správanie niekoho iného alebo o správanie oboch strán. O dôvodnosti podania žaloby je treba uvažovať z hľadiska vzťahu výsledku správania žalovaného k požiadavkám žalobcu, čo znamená, že žaloba bola podaná dôvodne, najmä v prípade, kedy žalovaný po začatí konania žalobcu uspokojil, a to aj vtedy, ak by uspokojil žalobcu, hoci k tomu nemal právnu povinnosť. Ak má ísť o také správanie, ktoré spôsobilo zastavenie konania na ťarchu žalovaného, musí ísť o procesnú situáciu, kedy sa žalovaný zachoval v intenciách žalobného návrhu (petitu). Pokiaľ bola dôvodná žaloba vzatá späť pre správanie druhej strany sporu, nesmú ísť trovy konania na ťarchu žalobcu, aj keď ten svojím prejavom vôle zastavenie konania vyvolal. Z uvedeného potom vyplýva, že pri zodpovedaní otázky, ktorá zo strán z

procesného hľadiska zavinila zastavenie konania, je potrebné vychádzať z porovnania toho, čoho sa žalobca podanou žalobou domáhal (podľa petitu) a dôvodom späťvzatia žaloby. Pri riešení otázky, či strana zavinila, že konanie sa muselo zastaviť, sa vychádza výlučne z procesného hľadiska, keďže nárok na náhradu je nárokom vyplývajúcim nie z hmotného, ale procesného práva a so zreteľom na procesný výsledok. Ide teda o to, či sa žalobca domohol uplatneného nároku, alebo nie.

11. Istú výnimku od zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255 CSP) a od zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 ods. 1 CSP) predstavuje ust. § 257 CSP, podľa ktorého výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

12. Pri posudzovaní nároku na náhradu trov konania podľa § 256 ods. 1 CSP je súd vždy povinný skúmať, či niektorá zo strán zavinila, že sa konanie muselo zastaviť, avšak zároveň skúma, či v danom prípade neexistujú okolnosti hodné osobitného zreteľa. Ustanovenie § 257 CSP predstavuje odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255 CSP) a od zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 ods. 1 CSP). Súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. Znamená to, že súd nemusí zaviazat' neúspešnú stranu sporu na náhradu trov konania, resp. nemusí zaviazat' stranu, ktorá spôsobila vznik trov svojim zaviniením, aby tieto trovy nahradila protistrane. V zmysle dnes už ustálenej judikatúry (uznesenie NS SR sp. zn. 2 MCdo 17/2009, 5 Cdo 67/2010, 3 MCdo 46/2012) nemožno § 257 CSP považovať za ustanovenie, ktoré by zakladalo voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvoľe), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné pri stanovení povinnosti nahradit' trovy konania výnimočne prihliadnuť.

13. Žalobou podanou na OS Nitra dňa 02. 08. 2019 sa žalobkyňa voči žalovaným v 1. až 4. rade domáhala určenia, že kúpna zmluva uzatvorená medzi žalovaným v 1. rade a žalovaným v 2. rade ako predávajúcimi a žalovaným v 3. rade ako kupujúcim zo dňa 18. 05. 2015 a Darovacia zmluva uzatvorená medzi žalovaným v 3. rade ako darcom a žalovaným v 4. rade ako darovaným, sú absolútne neplatné. Druhým výrokom sa domáhala určenia, že žalovaní v 1. a 2. rade sú bezpodieloví spoluvlastníci nehnuteľností - stavba so súp. č. 581, druh stavby: dom postavený na parcele KNC - 1958, druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria o výmere 151 m² v celosti v 1/1, pozemok KN-C parc. č. 1958, druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria o výmere 151 m² v celosti v 1/1 a pozemok KN-C parc. č. 1959, druh pozemku: záhrady o výmere 838 m² v celosti v 1/1. Z obsahu spisu vyplynulo, že súd prvej inštancie na predbežnom prejednaní sporu dňa 05. 02. 2020 vo veci rozhodol rozsudkom tak, že konanie v časti o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy a darovacej zmluvy zastavil a vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Z dôvodu podaného odvolania žalobkyňou vo veci rozhodoval KS v Nitre, ktorý uznesením zo dňa 30. 09. 2021 č. k. 9Co/102/2020-256 rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutom výroku (zastavujúcom) potvrdil a v jeho zamietajúcom výroku a vo výroku o náhrade trov konania (II. a III.) rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Následne podaním zo dňa 18. 02. 2020 žalobkyňa zobrala žalobu v celom rozsahu späť a žiadala konanie zastaviť. O náhrade trov konania navrhla rozhodnúť v zmysle § 257 CSP, keď s odkazom na uznesenie KS v Nitre 9Co/102/2020 zo dňa 30. 09. 2021 žiadala zohľadniť tú skutočnosť, že odvolací súd vyslovil, že postupom súdu prvej inštancie boli porušené jej práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Následne súd prvej inštancie rozhodol napadnutým uznesením tak, že konanie zastavil a žalovaným v 1. až 4. rade priznal proti žalobkyni náhradu trov konania v rozsahu 100%.

14. Pokiaľ súd prvej inštancie rozhodol o nároku na náhradu trov konania v zmysle § 256 ods. 1 CSP a konštatoval, že žalobkyňa zavinila zastavenie konania, pretože žalobu nevzala späť pre správanie žalovaných, je potrebné súhlasiť s názorom súdu prvej inštancie. Odvolací súd svojím predchádzajúcim rozhodnutím síce zrušil rozsudok súdu prvej inštancie v jeho zamietajúcom výroku, avšak z dôvodu nesprávneho procesného postupu, keď mal za to, že súd prvej inštancie v rozpore s požiadavkou „možnosti a účelnosti“ na predbežnom prejednaní sporu rozhodol vo veci samej, bez splnenia zákonných podmienok vykonal dokazovanie bez nariadenia pojednávania. Uvedená skutočnosť však nemala vplyv na rozhodnutie žalobkyni, ktorá zobrala žalobu späť, keďže k späťvzatiu žaloby nedošlo pre správanie žalovaných, ktorí by prípadne splnili to, čoho sa žalobkyňa domáhala. Samotná žalobkyňa pri podávaní žaloby musela zväžiť aj prípadné následky v podobe trov konania, pokiaľ by bola vo veci neúspešná. Žalobkyňa vo svojom úkone zo dňa 18. 02. 2022, ktorým zobrala žalobu späť v celom rozsahu, neuviedla konkrétne dôvody, iba vo vzťahu k náhrade trov konania žiadala využiť ust. § 257 CSP s odkazom na

zrušujúce uznesenie odvolacieho súdu, v ktorom bolo konštatované porušenie jej práva na spravodlivý proces. Prípadný nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie však nie je možné zohľadniť vo vzťahu k dispozitívnemu úkonu žalobkyňi, ktorá sa rozhodla podanú žalobu zobrať späť v celom rozsahu. Z uvedeného dôvodu, ani uvedený dôvod nie je možné zohľadniť ako dôvod hodný osobitného zreteľa pre použitie ust. § 257 CSP. V podanom odvolaní ani samotná žalobkyňa neuvádza také bližšie dôvody, ktoré by bolo možné pomenovať ako dôvody hodné osobitného zreteľa, či už ide o majetkové, sociálne, osobné, zárobkové alebo iné pomery, ktoré by odôvodňovali v danom prípade použitie ust. § 257 CSP pri rozhodovaní o trovách konania.

Z uvedených dôvodov, pokiaľ súd prvej inštancie rozhodol o nároku na náhradu trov konania v zmysle § 256 ods. 1 CSP a konštatoval, že zastavenie konania zavinila žalobkyňa, je jeho rozhodnutie správne, a preto odvolaciemu súdu nezostávalo nič iné, len rozhodnutie súdu prvej inštancie v jeho napadnutom výroku ako vecne správne podľa § 387 odsek 1 CSP potvrdiť.

15. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP tak, že úspešným žalovaným v 1. až 4. rade v odvolacom konaní priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

Toto rozhodnutie prijal odvolací senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).